

УДК 316.4.063.22

Кузьмін В.В.¹

¹ канд. соц. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

СПЕЦИФІКА ТА ОСОБЛИВОСТІ КОНСТРУЮВАННЯ КАР'ЄРНИХ СТРАТЕГІЙ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Суспільство є складною системою зі своєю структурою, яка має свої статичні та динамічні функції. Усі елементи суспільства постійно трансформуються. Ці трансформації залежать від багатьох історичних, економічних та соціокультурних процесів. Кожен із соціальних процесів та феноменів набуває своєї конструкції саме в суспільстві. Тому суспільство можна сміливо назвати середовищем конструювання багатьох важливих соціальних процесів та феноменів.

«Кар'єрна стратегія», відповідно до узагальнених означень, – це модель поведінки індивіда під час його руху кар'єрними сходами, яка і зумовлює швидкість розвитку індивіда, можливість досягнення ним успіху в кар'єрному напрямі та особистому житті [1]. Слід зазначити, що зародження процесу планування кар'єри є рудиментом індустріальної епохи. Оскільки за феодального укладу майже не можливо було планувати власні кар'єрні здобутки через відсутність кар'єрного різноманіття, а там, де воно і наявне, не було високого рівня диференціації за рівнем доходів і тому люди вибирали справу свого життя або здебільшого займалися «родинною» справою для того, щоб заробити на підтримання власних фізіологічних потреб та добробуту своєї родини.

«Поняття „кар'єра” є одним із наріжних понять сучасного трудового процесу, оскільки символізує трудовий шлях індивіда в розрізі основних трудових успіхів та невдач» [2]. Трудовий процес продовжує відігравати значну роль у житті більшості громадян, хоча з плином часу значення трудових процесів знижується за рахунок того, що сьогодні кількість працевлаштованих людей майже у всіх країнах світу зменшується. Зазначена тенденція є стійкою через дві важливі соціальні тенденції: 1) масове витіснення робочої сили з ринку праці технологіями з використанням штучного інтелекту та 2) високий рівень на ринку праці через значний рівень

конкуренції, спричиненої збільшенням фізичної кількості претендентів на робочі місця. Зазначені проблеми призводять до знецінення праці як важливого елементу способу життя.

Формування та реалізація кар'єрних стратегій є соціальним феноменом, що має взаємозв'язок із важливими соціальними процесами, які є актуальними для сучасного суспільства. Суспільство виступає в ролі майданчика, де формуються кар'єрні стратегії. Зазначений процес відбувається через формування поля соціальних практик, на які є соціальний запит і вони можуть приносити особі матеріальний зиск або сприяти підвищенню її соціального статусу.

Тенденції розвитку суспільства мають суттєвий вплив на формування і реалізацію кар'єрних стратегій через те, що вони формують порядок денний актуальних сфер професійної реалізації. У рамках індустріального та постіндустріального суспільства на формування кар'єрних стратегій значно впливають засоби масової інформації і соціальні мережі, які продукують відповідний рекламний та пропагандистський контент через історії конкретних осіб, яким вдалося реалізувати той чи інший кар'єрний сценарій. Одна з головних тенденцій формування та реалізації кар'єрних стратегій сьогодні в Україні полягає в віртуалізації та гейміфікації видів діяльності, які сучасна молодь розглядає в ролі важливих елементів власної кар'єрної стратегії. Часто подібні види діяльності, які на практиці реалізує молодь, мають елементи девіацій та криміналу. Проблема вивчення кар'єрних стратегій є актуальною для кращого розуміння перспектив розвитку української економіки та всього українського суспільства, тому подальші дослідження в цій сфері є актуальними і необхідними зокрема й для розвитку української соціологічної науки [3, 4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кузьмін В. Концептуалізація понять «кар'єра» та «кар'єрні стратегії» в роботах зарубіжних і вітчизняних соціологів. *Філософія. Філософія права. Політологія. Соціологія*. 2021. № 1(48). С. 206–220.
2. Кузьмін В. «Ситуація ножиць» як інституційна пастка реалізації кар'єрних стратегій в Україні: чинники появи та шляхи подолання. *Український соціологічний журнал*. 2018. № 1-2. С. 58–63.
3. Kuzmin V., Stadnyk A. Соціальний екскурс кар'єрних вподобань українців. *Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках*. 2021. 4(2). С. 37–45. <https://doi.org/10.15421/342120>
4. Кузьмін В.В. Суспільство як середовище конструювання кар'єрних стратегій. *Габітус : наук. журнал. Одеса : Причорномор.наук.-дослід. ін-т економіки та інновацій*. 2022. Вип. 33. С. 9–14.